

EUROPOS
KOMISIJA

EUROPOS SAJUNGOS
VYRIAUSIASIS ĮGALIOJINIS
UŽSIENIO REIKALAMS IR
SAUGUMO POLITIKAI

Briuselis, 2015 03 25
JOIN(2015) 9 final

**BENDRAS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI, TARYBAI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI IR REGIONŲ
KOMITETUI**

Europos kaimynystės politikos įgyvendinimas 2014 m.

{SWD(2015) 63 final}
{SWD(2015) 64 final}
{SWD(2015) 65 final}
{SWD(2015) 66 final}
{SWD(2015) 67 final}
{SWD(2015) 68 final}
{SWD(2015) 69 final}
{SWD(2015) 70 final}
{SWD(2015) 71 final}
{SWD(2015) 72 final}
{SWD(2015) 73 final}
{SWD(2015) 74 final}
{SWD(2015) 75 final}
{SWD(2015) 76 final}
{SWD(2015) 77 final}

1. Įvadas

Nuo pat savo pradžios 2004 m. Europos kaimynystės politika (toliau – EKP) buvo labai svarbus ES užsienio politikos aspektas. Ją įgyvendinant siekiama skatinti tvarią ir atsparią ekonomiką, laisvą ir įtraukią visuomenę ir taip spręsti strateginės svarbos klausimus, kaip antai saugumo, stabilumo, teisingumo, laisvės ir gerovės kaimyninėse šalyse klausimus. Tai ilgalaikių įsipareigojimų reikalaujanti politika, grindžiama abiem pusėms naudinga integracija ir bendradarbiavimu.

Tačiau atsižvelgiant į įvairias krizes ir augančias problemas kaimyninėse šalyse, vis aiškiau suvokiama, kad reikia keisti tiek EKP, tiek požiūrį į ją. Pasigirsta raginimų iš esmės peržiūrėti EKP priemones, kad ES galėtų geriau tenkinti skirtingas partnerių reikmes ir sparčiau reaguoti į sparčiai kintančias kaimyninių šalių ir platesnes pasaulines tendencijas.

2014-ieji ES kaimynėms buvo didelių iššūkių metai. Įvykiai Ukrainoje, taip pat didėjantis Rusijos spaudimas kitoms rytinėms partnerėms vertė skirti daugiau dėmesio Europos politinėms realijoms. Sirijoje ir už jos ribų dėl B. al-Assado režimo ir „Da’esh“ veiksmų savo namus paliko milijonai žmonių ir jiems iki šiol labai reikalinga pagalba. Žiaurumu, žmogaus teisių pažeidimais ir smurtu pasižymėjo ne tik „Da’esh“, bet ir „Jabhat al-Nusra“ bei kitos regiono teroristų grupės. Besitęsiantys karo veiksmai Gazoje sugriovė žmonių gyvenimus ir nuniokojo jau ir taip silpną infrastruktūrą. Išlieka pavojus Libijos valstybingumui, o neveikiančios valdžios institucijos, didėjantis smurtas ir nepakankama migrantų srautų į šalį ir iš jos kontrolė sudarė nusikaltėlių tinklams sąlygas imtis nelegalios migracijos ir prekybos žmonėmis Europoje. Augantis skurdas regione didžiausią pavojų kėlė vaikams ir kitoms pažeidžiamoms visuomenės grupėms.

Drauge 2014 m. padaryta tam tikra pažanga: pasirašyti trys asociacijos susitarimai su Gruzija, Moldovos Respublika ir Ukraina. Į šiuos naujos kartos susitarimus įtrauktos nuostatos dėl išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės (AS/IVLPE) – taip nustatyti didesnių užmojų nei bet kada iki šiol sutartiniai santykiai su kaimyniniais partneriais. Be to, sustiprinti santykiai su Maroku ir Tunisu; iš jų matyti, kad šiose šalyse tęsiamos intensyvios ir plataus masto reformos. Itin didelė pažanga padaryta Tunise pereinant prie demokratijos. Kalbant apie migraciją ir judumą, Moldovos Respublika sėkmingai įgyvendino visus Vizų režimo liberalizavimo veiksmų plano kriterijus, tad nuo 2014 m. pavasario į Šengeno šalis atvykstantiems Moldovos piliečiams nebereikia vizų. 2014 m. partnerystės judumo srityje susitarimą su ES pasirašė Tunisas ir Jordanija.

2014 m. ES toliau aktyviai bendradarbiavo su partneriais, o EKP priemonės atliko labai svarbų vaidmenį. Pagal 2014 m. priimtą naująją Europos kaimynystės priemonę 2014–2020 m. laikotarpiu skirta 15,4 mlrd. EUR. Finansinė parama yra tikslingesnė nei anksčiau, o pilietinės visuomenės organizacijos ir vietos valdžios institucijos geriau ir nuodugniau dalyvauja rengiant, įgyvendinant ir stebint ES paramą.

Šiame bendrame komunikate ir prie jo pridedamose pažangos ataskaitose nagrinėjama, kaip ES ir šalims partnerėms sekėsi siekti bendrai sutartų reformų tikslų ir spręsti konkrečias 2014 m. problemas.

Atsižvelgiant į kintančią kaimynystės šalių padėtį, skirtingus partnerių siekius santykių su ES pagal EKP atžvilgiu ir sunkumus, kylančius siekiant priderinti EKP prie kai kurių iš šių pokyčių, 2015 m. kovo 4 d. Sąjungos vyriausioji įgaliotinė užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotoja ir Europos Komisija priėmė **bendrą konsultacijų dokumentą**, kuriuo pradėtos oficialios konsultacijos dėl EKP peržiūros. Atliekant peržiūrą bus išnagrinėtas ir ES metinių ataskaitų teikimo formų pobūdis.

2. EKP įgyvendinimas 2014 m.

Demokratizacija ir pereinamasis laikotarpis apskritai turėtų būti esminis ir svarbiausias vidaus procesas. Perėjimo prie demokratijos sėkmė priklauso nuo įvairiausių veiksnių, pradedant politine valia gerinti teisinės valstybės principo taikymą, ekonomikos padėtimi ir švietimu ir baigiant didesne socialine lygybe, žmogaus teisių stiprinimu ir aktyvia pilietine visuomene. Todėl reikia nacionalinio sutarimo esminiais politinės praktikos klausimais. ES remia būtent tai, kas gali paskatinti teigiamus politinius pokyčius kaimyninėse šalyse.

EKP – vienas iš ES pastangų remti sėkmingą pereinamąjį procesą aspektų, tačiau pats pereinamasis procesas gali labai priklausyti nuo kiekvienos šalies istorinių ir visuomeninių aplinkybių. Todėl rytinės ir pietinės partnerės žengdamos reformų keliu susiduria su skirtingomis problemomis ir galimybėmis. Paaiškėjo, kad pereinamieji procesai, kuriems trūksta įtraukimo ir pagal kuriuos viskas atitenka nugalėtojui, yra netvarūs bendro šalies stabilumo ir gerovės atžvilgiu. Perėjimas bus sėkmingas tik tada, kai valdžios institucijos, pilietinė visuomenė ir ekonomikos veikėjai aktyviai bendradarbiaudami nuolat dėms demokratizacijos pastangas.

Teigiami politiniai pokyčiai aktualūs tiek rytinėms, tiek pietinėms šalims, kuriose vyksta pereinamasis procesas. 2014 m. įgyvendinant EKP siekta paremti šiuos pokyčius.

2.1. Demokratija ir geras valdymas

ES yra įsipareigojusi remti demokratiją ir gerą valdymą kaimynystės politikos šalyse. ES ir toliau yra įsitikinusi, kad darbas šioje svarbioje srityje yra labai svarbi jos užsienio politikos dalis, tačiau kaimynystės šalių realybė rodo, kad demokratizacijos ir gero valdymo procesas yra labai įvairiapusis.

Teigiamai vertintina tai, kad Tunisas savo pavyzdžiu parodė, kad įtraukus ir vietos išteklius vykdomas **perėjimo prie demokratijos** procesas pietinėse kaimynystės politikos šalyse yra įmanomas, visų pirma imantis tokių veiksmų kaip įstatymų leidžiamosios valdžios ir prezidento rinkimų organizavimas ir naujos konstitucijos priėmimas. Tai labai svarbus etapas užtikrinant

pagrindines teises ir skatinant tolesnes demokratines reformas. Demokratizacijos ir modernizacijos procesą tęsė ir Marokas, padaręs nuolatinių reformų teisingumo, regionalizacijos ir žiniasklaidos srityse įgyvendinimo pažangą. Nuosekliai vykdyti demokratizacijos procesai Moldovos Respublikoje ir Gruzijoje. Moldovos Respublikoje įvyko parlamento rinkimai, kuriuos Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos Demokratiškos institucijų ir žmogaus teisių biuro rinkimų stebėjimo misija iš esmės laikė laisvais ir sąžiningais, nors tam tikrą susirūpinimą sukėlė vieno rinkimų dalyvio išbraukimas iš sąrašo likus vos kelioms dienoms iki rinkimų. Moldovos Respublika darė tolesnę pažangą įgyvendindama Europos darbotvarkę, be kita ko, pasirašydama AS/IVLPE. Demokratizacijos procesą tęsė ir Gruzija, kuri taip pat pasirašė AS/IVLPE. 2014 m. birželio ir liepos mėn. vykę vietos rinkimai laikyti iš esmės atitinkančiais tarptautinius standartus.

Ukrainai ES padėjo sutelkdama beprecedentę finansinę pagalbą – 2014–2020 m. bus skirta per 11 mlrd. EUR. Taip pat imtasi ribojamųjų priemonių, susijusių su už krizę atsakingais asmenimis ir subjektais, turto pasisavinimu ir pagrindinių teisių pažeidimais, taip pat atitinkamų bendros saugumo ir gynybos politikos (BSGP) priemonių. Tačiau politinę padėtį toliau trikėdė rytinėje šalies dalyje besitęsianti karinė krizė ir neteisėtai Rusijos Federacijos įvykdyta Krymo ir Sevastopolio aneksija; Kryme nuo 2014 m. vasario mėn. Rusijos ir vietos *de facto* valdžios institucijos gerokai sumenkino žmogaus teisių apsaugą. Kryme ir Sevastopolyje gyvenantys Ukrainos piliečiai buvo verčiami priimti Rusijos pilietybę, o nepaklusę imti laikyti užsieniečiais. Suintensyvėjo Rusijos Federacijos veiksams Krymo pusiasalyje pasipriešinusių piliečių, ypač Krymo totorių ir žurnalistų, bauginimas ir persekiojimas. Buvo apribota žiniasklaidos laisvė. Panašios tendencijos nustatytos ir Rytų Ukrainoje, kur, be kita ko, jaučiamos didžiulės humanitarinės konflikto pasekmės ir išaugo nukentėjusių asmenų skaičius.

Tai daro neigiamą poveikį reformų procesui Ukrainoje. Konstitucinė reforma atidėta, o Europos Tarybos Venecijos komisija nustatė, kad reformų pasiūlymų projektai ne visiškai atitinka tarptautinius standartus. Kovos su korupcija pradžia buvo vangiai. Bendra nacionalinė reformų programa buvo remiama vangiai ir fragmentuotai, nors naujoji vyriausybė yra aiškiai orientuota į reformų įgyvendinimą. Kad netrukus būtų sulaukta rezultatų, išlaikomos paskatos ateinančius kelerius metus tęsti reformas ir užtikrintas AS/IVLPE įgyvendinimas, reikės imtis skubių ir tvarių veiksmų. ES subūrė Paramos Ukrainai grupę, kuri turėtų padėti šaliai įgyvendinti reformų programą.

Kitose kaimynystės politikos šalyse demokratizacijos procesas sustojo. Egipte dėl padidėjusios kontrolės sumažėjo diskusijų ir ypač pilietinės visuomenės organizacijų veiklos galimybės. Azerbaidžane demokratizacija ir žmogaus teisių aplinka per metus suprastėjo, o viešojo diskurso ir pilietinės visuomenės erdvei taikomi sistemingi apribojimai. Baltarusijoje vis dar nepadaryta pažangos užtikrinant, kad būtų paisoma žmogaus teisių, teisinės valstybės ir demokratijos principų.

Politinius pokyčius Izraelyje ir Palestinoje¹ smarkiai veikė padėtis regione, konfliktiškas politinis klimatas ir neramumai Gazoje. Izraelio Valstybė grindžiama tokiomis vertybėmis kaip demokratija, pagarba žmogaus teisėms ir teisinės valstybės principui bei pagrindinėms laisvėms. Tačiau 2014 m. kilo susirūpinimas dėl mažumų, įskaitant beduinus, teisių apsaugos. Palestinoje vis dar nepriimti esminiai teisės aktai dėl demokratijos struktūrų, pavyzdžiui, nėra teisės akto, kuriuo būtų nustatyta teisminių institucijų atsakomybė. Nesprendžiami ir pagarbos žmogaus teisėms klausimai, visų pirma susiję su mirties bausme: Gazoje *de facto* valdžios institucijos toliau vykdo mirties bausmę, Egipte ir Jordanijoje po ne vienerius metus taikytų moratoriumų vėl pradėtos vykdyti egzekucijos.

EKP darbotvarkę įgyvendinti trukdė besitęsiantys ginkluoti konfliktai, religinė ar etninė poliarizacija ir išorės veiksniai, kaip antai terorizmas. Prastos saugumo sąlygos Libijoje netgi sukėlė grėsmę šalies valstybingumui. Krizė Sirijoje tapo didžiausia humanitarine ir saugumo krize pasaulyje. Kita vertus, nemenką atsparumą pademonstravo Libanas ir Jordanija – šalys, į kurias plūdo regiono pabėgėlių srautai ir kurių politikai ir saugumui Sirijos krizė padarė didelį poveikį; be to, kilo sunkumų dėl menkų gamtos išteklių. Nepaisant šių problemų, abi šalys prisidėjo prie regiono stabilumo ir saugumo ir siekia daryti pažangą įgyvendindamos EKP darbotvarkę.

Teigiamų pokyčių nustatyta ir **rinkimų** srityje. Prezidento ir parlamento rinkimai Tunise ir Ukrainoje, prezidento rinkimai Izraelyje ir parlamento rinkimai Moldovos Respublikoje iš esmės administruoti tinkamai. Ukrainoje rinkimų nepavyko surengti Kryme ir Sevastopolyje; didžiąją Donecko ir Luhansko regionų dalį toliau kontroliavo neteisėtos ginkluotos grupuotės ir taip buvo užkirstas kelias dalyvauti rinkimuose Ukrainoje. Abiejų regionų *de facto* valdžios institucijų įvykdyti vietos rinkimai laikomi neteisėtais, todėl ES jų nepripažįsta. ES atkreipė dėmesį į iš esmės taikius ir tvarkingus prezidento rinkimus Egipte, nors ir kilo tam tikrų nuogastavimų dėl rinkimų kampanijos, kurioje vis menkliau toleruoti nuomonių skirtumai ir palikta vis mažiau erdvės debatams.

Skirtingų rezultatų pasiekta tokiose srityse kaip **saviraiškos laisvė, spaudos ir žiniasklaidos laisvė, asociacijų laisvė** bei **religijų ar tikėjimo laisvė, mažumų teisės ir kova su diskriminacija**. Atitinkamus teisės aktus iš dalies priėmė Tunisas, Libanas, Marokas ir Moldovos Respublika, jokios esminės pažangos nepadarė Azerbaidžanas, Baltarusija, Egiptas ir Palestina.

Daugumoje šalių partnerių ir toliau išliko problemų užtikrinant **moterų ir vaikų teises**. Vaikų darbas, vaikų karių verbavimas, naudojimas vaikais teroristinei veiklai ir neteisėtai prekybai vykdyti, nepilnamečių santuokos ir netinkamas elgesys jaunimo teisingumo sistemoje ir toliau

---

¹ Šis pavadinimas nereiškia Palestinos Valstybės pripažinimo ir nekeičia valstybių narių atskirų pozicijų šiuo klausimu.

kelia didelį susirūpinimą. Itin didelį poveikį vaikams darė visame regione didėjantis skurdas. Naująja Tuniso konstitucija moterims suteiktos lygios socialinės, ekonominės ir politinės teisės ir nustatytos kovos su diskriminacija ir smurtu dėl lyties priemonės.

Teigiamų pokyčių įvyko **pertvarkant teisingumo sektorių**: Tunise, Maroke, Libane ir Jordanijoje padidėjo šio sektoriaus nepriklausomumas ir veiksmingumas. Priėmus naująją Tuniso konstituciją sukurtas pagrindas daugeliui pagrindinių teisių ir padės išjudinti teisingumo reformą. Gegužės mėn. priimtas strateginis teisingumo reformos dokumentas ir aptartas su juo susijęs 2015–2019 m. veiksmų planas. Ukrainos parlamentas priėmė Pasitikėjimo teisminėmis institucijomis atkūrimo įstatymą. Moldovos Respublika įgyvendino teismų sistemos reformą. Azerbaidžane ir Egipte reikia toliau spręsti nepakankamo teismų nepriklausomumo problemą.

Šalių partnerių pasiekimai gerinant **įkalinimo įstaigų** infrastruktūrą ir sąlygas buvo nevienodi ir riboti. Keliose šalyse tęsiasi **kankinimai ir netinkamas elgesys**, neretai susiję su prastomis įkalinimo sąlygomis ir įkalinimo sistemos trūkumais. Tam tikra pažanga padaryta Jordanijoje ir Tunise; pavyzdžiui, Tunise nustatytas nacionalinis kankinimų draudimo mechanizmas. Nemažai pastangų įdėjo ir Moldova, įsteigusi naujų kalinimo įstaigų ir įvykdžiusi su nepilnamečiais nusikaltėliais susijusių reformų.

Vykstant pereinamajam ir reformų procesui itin svarbus vaidmuo tenka **pilietinei visuomenei ir socialiniams partneriams**. Pilietinės visuomenės organizacijos stebi, kaip parlamentai, valdžios institucijos ir politinės partijos laikosi žmogaus teisių, konsultuoja juos šiais klausimais ir rūpinasi, kad jie atsakytų už savo veiksmus. Dažnai šios organizacijos priklauso tarptautiniams tinklams, todėl patirtimi dalytis nesunku. 2014 m. viso regiono pilietinės visuomenės organizacijoms teko susidurti su gana neigiamomis tendencijomis. Kai kurios šalys ėmėsi priemonių jų veiklai apriboti: priėmė atitinkamus įstatymus arba nustatė brangias administracines procedūras, pavyzdžiui, didžiulius mokesčius, todėl kai kurioms pilietinės visuomenės organizacijoms teko nutraukti veiklą. Visų pirma tai pasakytina apie Azerbaidžano ir Egipto pilietinės visuomenės organizacijas. Teigiamai ir sparčiai pilietinė visuomenė vystėsi Ukrainoje ir Tunise. Moldovos Respublikoje pilietinės visuomenės organizacijos iš esmės veikė laisvai, tačiau Padniestrės regione jų veikla smarkiai apribota. Vakarų Krante pilietinės visuomenės organizacijų veiklai taikyta mažiau apribojimų nei Gazoje, kur jų darbas toliau stabdytas. 2014 m. toliau įgyvendinti **ES konkrečių šalių veiksmų planai**, pagal kuriuos siekta įtraukti pilietinę visuomenę. Šiuose veiksmų planuose nustatyta atskirų šalių strateginė pilietinės visuomenės dalyvavimo sistema. Rengiant šiuos veiksmų planus dalyvavo ES delegacijos, bendradarbiavusios su vietos valdžios institucijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, kad nustatytų ilgalaikius su dialogu ir operatyvine pagalba susijusius tikslus. 2014 m. pabaigoje dauguma šalių partnerių jau buvo priėmusios šiuos veiksmų planus.

2.2. Politinis bendradarbiavimas ir bendradarbiavimas saugumo srityje

Kad pereinamasis laikotarpis būtų sėkmingas ir kad visuomenė ir ekonomika vystytųsi, reikia saugumo. Deja, 2014 m. su saugumu susijusių problemų regione gerokai padaugėjo. Teroristinių grupių, kaip antai „Da'esh“, keliama grėsmė, užsitęsę konfliktai, organizuotas nusikalstamumas, krizės, kylančios dėl jėga „perstumtų“ sienų temdo padėtį Europos kaimyninėse šalyse. Kai kurių šalių partnerių nestabilumas paskatino nelegalios migracijos srautus ir sukėlė grėsmę saugumui, o tai tiesiogiai veikia ES.

Nepaisydama šių neigiamų tendencijų, ES siekė kaimynystėje užtikrinti saugumą ir stabilumą. ES padėjo savo partneriams spręsti politinius, saugumo ir ekonominius uždavinius naudodamasi įvairiausiomis ES priemonėmis ir mechanizmais, pavyzdžiui, politiniu dialogu ar dialogu žmogaus teisių klausimais, BSGP misijomis ir susijusia finansine parama, kuria, be kita ko, siekta stiprinti teisinės valstybės principą ir remti teisingumo reformas. Šiuo metu ES kaimynystės politikos šalyse vykdo ne vieną misiją: stebėsenos misiją Gruzijoje (EUMM Georgia), policijos misiją Palestinos teritorijose (EUPOL COPPS), pasienio pagalbos misiją (EUBAM) Moldovos Respublikoje ir Ukrainoje², Libijoje (EUBAM Libya³), Rafos (Gaza) perėjimo punkte (EUBAM RAFAH) ir ES patariamąją misiją civilinio saugumo sektoriaus reformos srityje Ukrainoje (EUAM Ukraine).

Rytinių kaimynystės politikos šalių raidai itin didelį poveikį darė padėtis Ukrainoje. ES griežtai pasmerkė Rusijos Federacijos neteisėtą Krymo ir Sevastopolio aneksiją ir destabilizuojančią krizę Ukrainos rytiniuose regionuose, padariusią didelį humanitarinį poveikį civiliams gyventojams. ES paragino Rusijos valdžios institucijas užkirsti kelią bet kokiam karinės įrangos, ginklų ir kovotojų judėjimui iš Rusijos teritorijos į Ukrainą ir daryti poveikį separatistams ir nelegalioms ginkluotoms grupėms, kad būtų sušvelninta padėtis. Šiuo tikslu ES rėmė daugiašalių forumų, pavyzdžiui, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO), veiklą. 2014 m. ES ne tik dėjo pastangas, kad baigtųsi Rytų Ukrainos krizė, bet ir ragino visas šalis naudotis teigiamu 2015 m. vasario 12 d. pasirašytų Minsko susitarimų impulsu ir visapusiškai juos įgyvendinti.

Be diplomatinių priemonių, ES padėjo Ukrainai vykdyti **saugumo sektoriaus** reformą įsteigdama civilinę patariamąją misiją (EUAM Ukraine). Ši misija teiks Ukrainai strategines konsultacijas veiksmingų, tvarių ir atskaitingų saugumo tarnybų klausimais, kad Ukrainoje būtų sustiprintas teisinės valstybės principas.

Didelę kaimynystės politikos šalių dalį veikė **ginkluoti konfliktai ar krizės**. Rytinėse šalyse partnerėse, pavyzdžiui, Kalnų Karabache, ES toliau rėmė pasitikėjimo didinimo priemones.

---

² Ne BSGP misija.

³ Dėl 2014 m. liepos mėn. pablogėjusios politinės ir saugumo padėties Libijoje misiją Tunise teko laikinai perkelti. Misijos ateitis priklauso nuo strateginės peržiūros, kurią netrukus turėtų atlikti ES valstybės narės.

Gruzijos siekiui bendradarbiauti su atsiskyrusiais regionais trukdė Rusijos Federacijos ir nuo Gruzijos atsiskyrusio Abchazijos regiono pasirašyta aljanso ir strateginės partnerystės sutartis. Politiniam susitarimui dėl Padniestrės kliudė Tiraspolio didesnės autonomijos siekis, nepaisant raginimų užtikrinti teritorinę reintegraciją vykdant Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (ESBO) procesą „5+2“, kuriuo siekiama išspręsti Padniestrės konfliktą⁴.

Kalbant apie pietines kaimynes, padėtis Sirijoje ir toliau buvo labai nestabili ir darė didžiulį poveikį kaimyninėms šalims, visų pirma Jordanijai ir Libanui. ES ir jos valstybės narės nuo krizės nukentėjusiems Sirijos ir pabėgėlius priimančių šalių žmonėms skyrė beveik 3 mlrd. EUR vertės pagalbą – tai iki šiol didžiausias humanitarinis ES projektas. Vadovaujamosi išsamiu regioniniu požiūriu, apimančiu humanitarinę pagalbą, struktūrinę paramą ir kitokią pagalbą pabėgėlius ir perkeltuosius asmenis priimančioms šalims.

Prastėjanti saugumo ir politinė padėtis Libijoje padarė poveikį ne tik artimiausioms šalies kaimynėms, pavyzdžiui, nelegali migracija tapo viena svarbiausių naujų tarptautinio masto problemų. Besitęsiantys karo veiksmai Gazoje sugriovė žmonių gyvenimus ir nuniokojo jau ir taip silpną infrastruktūrą bei menkus gamtos išteklius ir taip dar labiau padidino regiono nestabilumą.

Regionas ir toliau susidūrė su **terorizmo grėsme**, be kita ko, su „Da’esh“, „Jabhat al-Nusra“ bei kitų regiono teroristų grupių žiaurumu ir žmogaus teisių pažeidimais. ES tebėra įsipareigojusi spręsti šį klausimą koordinuodama savo veiklą su regioniniais ir tarptautiniais partneriais⁵.

Gruzija, Moldovos Respublika ir Ukraina toliau prisidėjo prie **ES vadovaujamų BSGP operacijų** (EUTM misijos Malyje, EUNAVFOR Atalanta ir EUFOR RCA Centrinės Afrikos Respublikoje). Toks dalyvavimas rodo, kad partneriai supranta, kaip svarbu siekti regioninio saugumo. ES toliau nagrinės, kaip būtų galima atsižvelgti į dalyvavimo BSGP operacijose svarbą EKP kontekste.

ES remiama kaimynystės politikos šalių **saugumo sektoriaus reforma** padeda plėtoti atskaitingas šalių partnerių saugumo tarnybas laikantis demokratinės kontrolės ir teisinės valstybės principų. ES remia pajėgumų didinimo, institucinės paramos, mokymo, konsultacinę ir sienų valdymo gerinimo veiklą. 2014 m. ES rėmė civilinį bendradarbiavimą įgyvendinant saugumo sektoriaus reformą Jordanijoje, Palestinoje ir Tunise. Ukrainoje ES pradėjo civilinę patariamąją misiją (EUAM Ukraine), kad galėtų teikti strategines konsultacijas veiksmingų, tvarių ir atskaitingų saugumo tarnybų klausimais ir taip Ukrainoje būtų sustiprintas teisinės

---

⁴ 2014 m. gruodžio 5 d. ministrų pareiškimas dėl Padniestrės konflikto sureguliuavimo proceso taikant „5+2“ formatą.

⁵ 2015 m. vasario mėn. priimtas bendras komunikatas dėl Sirijos, Irako ir „Da’esh“ grėsmės. Jame siūloma reakcijos į krizę strategija ir numatoma įvairių politinių ir praktinių priemonių, be kita ko, diplomatiinių priemonių, kovos su radikalizacija programų, kovos su teroristų finansavimu ir geresnės sienų kontrolės priemonių.

valstybės principas. Libane ir Moldovos Respublikoje ES itin daug dėmesio skyrė sienų ir muitinių valdymo pajėgumų didinimui, kad būtų išspręstos šių šalių partnerių tarpvalstybinės problemos. Kur kas daugiau sunkumų sprendžiant šį uždavinį kilo Libijoje.

Atsižvelgiant į pasaulines tendencijas ir didėjančią grėsmę kaimynystės politikos šalių saugumui ir stabilumui, ES veiksams regione reikėtų skirti daugiau dėmesio. Siekiant ilgalaikių ir tvarių šių problemų sprendimų ir prisidedant prie vienos kitas papildančių BSGP ir kitų forumų pastangų, reikia toliau stiprinti su saugumu susijusius EKP aspektus. Padėti kaimyninėms šalims sustiprėti, tapti atsparesnėmis, padidinti regiono saugumą, ginti žmones ir jų pagrindines teises ir laisves yra ES interesas.

2.3. Ekonominė integracija į ES

ES yra svarbiausia daugumos EKP šalių ekonomikos ir prekybos partnerė. Jos ekonomikos ir socialinis modelis kai kuriems partneriams tebėra patrauklus – tą rodo jų dedamos pastangos siekiant politinės asociacijos ir ekonominės integracijos.

2014 m. buvo pasirašyti asociacijos susitarimai, įskaitant nuostatas dėl išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės (AS/IVLPE), su Gruzija, Moldovos Respublika ir Ukraina. AS/IVLPE yra didelis EKP pasiekimas ir svarbi ES santykių su artimiausiais partneriais gairė, rodanti šių ryšių išskirtinumą. Tikimasi, kad AS/IVLPE padarys teigiamą poveikį šalių partnerių ekonomikos augimui ir užimtumui, padės didinti gerovę ir ekonomikos tvarumą bei atsparumą.

2014 m. rugsėjo 1 d. Gruzijoje ir Moldovos Respublikoje pradėtos laikinai taikyti tam tikros AS/IVLPE dalys. Šios šalys pradėjo įgyvendinti susitarimus: sumažinti ar panaikinti importo muitai, laipsniškai pradėta taikyti prievolė derinti teisės aktus su ES *acquis*.

Kalbant apie Ukrainą, 2014 m. kiek pagerėjo dvišaliai prekybos ryšiai, nes ankstesni prekybos trukdžiai buvo visiškai ar iš dalies pašalinti. Tačiau Ukrainos valdžios institucijos į kritinę makroekonominę padėtį reagavo nustatydamos naujus prekybos apribojimus ir kitas priemones, keliančias pavojų, kad prekybos ryšiai ir verslo klimatas vėl pablogės. 2014 m. balandžio mėn. priimtomis **autonominėmis prekybos priemonėmis** pašalinta 94,7 proc. dabartinių ES tarifų, taikomų pramoninių prekių importui iš Ukrainos, ir panaikinti visi ES tarifai Ukrainos žemės ūkio produktų eksportui į ES. Tam tikrų Ukrainos kilmės cheminių ir kitų produktų tarifai sumažinti. Atsižvelgiant į sprendimą atidėti ES ir Ukrainos asociacijos susitarimo su IVLPE susijusios dalies laikiną taikymą iki 2016 m. sausio 1 d., pratęstas autonominių prekybos priemonių taikymas. Ukrainos valdžios institucijos, glaudžiai bendradarbiaudamos su ES, rengiasi įgyvendinti nuostatas dėl IVLPE.

2014 m. ES toliau buvo svarbiausia Armėnijos prekybos partnerė, o 2014 m. spalio 10 d. Armėnija, Rusija, Kazachstanas ir Baltarusija pasirašė sutartį, pagal kurią nuo 2015 m. Armėnija tapo **Eurazijos ekonominės sąjungos** dalimi. ES gerbia suverenių valstybių sprendimus.

Armėnija toliau naudojosi ES bendrosios lengvatų sistemos „BLS+“ lengvatinais muitų tarifais, o 2014 m. lapkričio mėn. pradėtos parengiamosios derybos dėl naujų ES ir Armėnijos sutartinių santykių.

Aktyviai diskutuota ir apie prekybos ryšius su pietiniais partneriais. Tęstos reglamentavimo reformos, kuriomis siekta ekonomikos vystymosi – kurti darbo vietas, remti tvarų ekonomikos augimą ir gerovę. Be to, yra daugybė kitų aktyvesnio regioninio bendradarbiavimo galimybių. ES ir toliau buvo pasirengusi remti šias pastangas, jeigu ir partneriai buvo pasirengę tą daryti.

Tęstos derybos dėl IVLPE su Maroku. Taip pat buvo deramasi dėl geografinių nuorodų susitarimo. Pirmoji žvejybos veikla pradėta vykdyti susitarus dėl Protokolo, pridėto prie 2014–2018 m. žvejybos partnerystės susitarimo, be to, ES toliau finansiškai rėmė šį Maroko ekonomikos sektorių ir teikė tiesioginės ir apčiuopiamos naudos ekonomikos veikėjams. Padaryta pažanga rengiantis deryboms dėl IVLPS su Tunisu. Be kita ko, konsultuotasi su pilietine visuomene ir ekspertais ir padaryta išvada, kad kliūčių pradėti derybas nėra. Taip pat pasistūmėjo rengimasis deryboms dėl IVLPE su Jordanija ir buvo atlikti potencialios IVLPE su Egiptu ir Jordanija tvarumo poveikio vertinimai.

Tačiau ekonominė integracija į ES reiškia kur kas daugiau nei vien prekybą. EKP padeda susieti ES su kaimyninėmis šalimis per **transporto ir energijos** tinklus ir šios priemonės puikiai dera su prekybos srautų didėjimu. Reglamentavimo derinimas ir atitinkama infrastruktūra turi lemiamos reikšmės užmezgant ir palaikant veiksmingus ES ir šalių partnerių ryšius bei šalių partnerių tarpusavio ryšius.

Vis dėlto 2014 m. pasiekta nevienodų rezultatų. Kai kurios šalys, pavyzdžiui, Marokas, Tunisas ir Ukraina, suderino savo **transporto** srities teisės aktus su ES taisyklėmis ir standartais. Kai kurios šalys (pavyzdžiui, Jordanija, Libanas ir Palestina), nepaisydamos konfliktų, tęsė transporto srities reformas.

Kalbant apie **energetikos** sektorių, buvo tęsiama kaimyninių šalių integracija į ES energijos vidaus rinką. Priimta tam tikrų politinių sprendimų, kad būtų paskatinta naudoti atsinaujinančiąją energiją, įskaitant saulės energiją Maroke. Energiją, visų pirma dujas ir naftos produktus, iš trečiųjų šalių importavusios Ukraina ir Jordanija įklimpo į dideles skolas. Todėl svarbiu pasiekimu laikytinas 2014 m. spalio 30 d. trišalis susitarimas dėl dujų su Ukraina ir Rusijos Federacija, pasiektas tarpininkaujant Europos Komisijai. Drauge buvo tęsiama laipsniška Ukrainos energijos rinkos integracija į ES rinką.

Teigiamų rezultatų pasiekta ir energetikos infrastruktūros ir projektų srityje. 2014 m. rugsėjo 20 d. pradėtas pietinio dujų koridoriaus, sujungiančio Azerbaidžaną ir Pietryčių Europą, projektas; dujos į ES iš Azerbaidžano turėtų būti pradėtos tiekti 2020 m. 2014 m. rugpjūčio 27 d. inauguruotas Jasių–Ungenio jungiamasis dujų vamzdynas tarp Rumunijos ir Moldovos

Respublikos. Darbus reikia tęsti remiantis ES, tarptautinių finansų įstaigų (TFI) ir Rumunijos parama ir bendradarbiaujant su jomis.

Apčiuopiamų rezultatų davė ir bendradarbiavimas su kaimyninėmis šalimis **branduolinio saugumo** srityje. Ukraina atnaujino nacionalinį veiksmų planą dėl testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, vykdomo bendradarbiaujant su Europos Komisija. Komisija gavo Armėnijos Medzamoro branduolinės elektrinės testavimo nepalankiausiomis sąlygomis ataskaitą; ketinama atlikti ir tarpusavio vertinimą. Tai atitinka ES tikslus šioje politikos srityje: visame pasaulyje remti aukščiausius branduolinio saugumo standartus ir saugos kultūrą.

Regioniniai projektai, kaip antai elektros tinklų sujungimo Pietų Kaukaze, padeda sukurti daugiau jungčių su kaimynais ir tarp šalių partnerių ir ES. Gruzijos ir Turkijos tinklai baigti jungti, planuojama stiprinti Gruzijos ir Armėnijos tinklų jungtis.

2014 m. vertinimo ir mokymo veikloje pagal **iniciatyvą „Small Business Act“** dalyvavo šimtai pietinių kaimyninių šalių MVĮ suinteresuotųjų subjektų. Tai padėjo šalims partnerėms suvienodinti MVĮ politiką su ES politika ir sustiprinti ekonominę integraciją.

Bendradarbiavimu **aplinkosaugos** srityje pagerinta šalių partnerių piliečių gyvenimo kokybė: suteikta galimybė naudotis bazinėmis aplinkosaugos paslaugomis, tokiomis kaip vandens tiekimas, nuotekų apdorojimas ir kietųjų atliekų tvarkymas. Bendradarbiavimas aplinkosaugos srityje – viena iš priemonių suteikti galių pilietinei visuomenei.

2014 m. padaryta pažanga plėtojant bendrą žinių ir inovacijų erdvę: ES ir šalys partnerės vedė politinį dialogą ir bendradarbiavo **mokslinių tyrimų ir inovacijų** srityje. 2014 m. pabaigoje Izraelis ir Moldovos Respublika jau buvo pasirašiusios asociacijos susitarimus su ES dėl bendrosios mokslinių tyrimų ir inovacijų programos „Horizontas 2020“.

2.4. Tiesioginiai žmonių ryšiai, migracija ir judumas

Judumo didinimas saugioje ir tinkamai valdomoje aplinkoje bei žmogiškojo aspekto stiprinimas plėtojant piliečių tarpusavio kontaktus jau tapo EKP įgyvendinimo principais. Judumu stiprinami prekybos ryšiai ir ekonomikos augimas, skatinamas kultūrinis ir socialinis vystymasis, remiamos pagrindinės teisės ir teisinės valstybės principas. Keleivių ir migracijos srautai tarp EKP šalių ir ES nuolat auga. 2014 m. labiausiai augo teisėtos migracijos į ES srautai iš Maroko ir Ukrainos.

Kad būtų sukurtas tvirtas sėkmingo pereinamojo proceso ir ekonomikos pagrindas, šalims reikia investuoti į būsimas kartas. Vidutinės trukmės ir ilgalaikiam vystymuisi labai reikšmingas gerų rezultatų duodančios ir veiksmingos **švietimo** sistemos įgyvendinimas. Apskritai kaimynystės politikos šalių bendradarbiavimas su ES švietimo srityje suintensyvėjo ir buvo tęsiamas net tose šalyse, kur vyksta ginkluoti konfliktai. Pradėti ir įgyvendinti keli „Tempus“, „Erasmus Mundus“ ir „eTwinning“ projektai. Kelios EKP šalys (Azerbaidžanas, Moldovos Respublika, Ukraina, Egiptas, Jordanija, Tunisas) 2014 m. pritarė reformoms, kuriomis bus gerinama visų lygmenų

švietimo kokybė. Kai kurios šalys parengė specialiai **jaunimui** skirtas politines sistemas ar strategijas, pavyzdžiui, Ukrainos „2016–2020 m. valstybinė jaunimo programa“.

Prie politinių reformų ir socialinio bei ekonominio vystymosi prisideda ir stiprus **kultūros** sektorius. Kai kurios šalys priėmė nacionalines kultūros strategijas. Vienas iš pavyzdžių – Moldovos strategija „Kultūra 2020“.

Jordanijos ir Libano švietimo sistemoms toliau problemų kelia išaugę pabėgėlių iš Sirijos srautai. 2014 m. pabaigoje Libane buvo maždaug 390 000 mokyklinio amžiaus (5–17 m.) pabėgėlių vaikų iš Sirijos, užregistruotų Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro biuro (UNHCR) ir maždaug 10 000 mokyklinio amžiaus Palestinos pabėgėlių iš Sirijos, iš kurių maždaug 7 000 lankė Jungtinių Tautų paramos ir darbo agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) mokyklas.

Bendradarbiavimas migracijos ir judumo klausimais 2014 m. buvo itin svarbus ES santykių su šalimis partnerėmis elementas. Svarbus šios srities diskusijų elementas – **judumo partnerystė**. Vadovaujantis ES visuotiniu požiūriu į migraciją ir judumą šia partneryste siekiama stiprinti bendradarbiavimą šioje svarbioje politikos srityje. 2014 m. pabaigoje Armėnija, Azerbaidžanas, Gruzija, Jordanija, Moldovos Respublika, Marokas ir Tunisas pasirašė judumo partnerystės susitarimus su ES. Su Baltarusija tęstos diskusijos dėl vizų režimo supaprastinimo ir readmisijos susitarimų. 2014 m. gruodžio mėn. pradėtas ES ir Libano dialogas migracijos, judumo ir saugumo klausimais.

Bendradarbiaujant su kai kuriomis rytinėmis partnerėmis itin daug dėmesio skirta bevizio režimo perspektyvai. Sėkmingai užbaigus dialogą dėl vizų režimo supaprastinimo nuo 2014 m. balandžio 28 d. į Šengeno erdvę be vizų gali atvykti biometrinius pasus turintys Moldovos piliečiai. Pasiiekti šį tikslą stengiasi ir kitos šalys partnerės, ypač Gruzija ir Ukraina.

Viena iš pietinių kaimynių – Marokas – užtikrino geresnę **teisėtų migrantų** integraciją. Maroko ir Tuniso vyriausybės šiuo metu taip pat diegia teisinę ir institucinę prieglobsčio ir kovos su prekyba žmonėmis sistemą. 2015 m. sausio mėn. ES ir Marokas pradėjo derybas dėl Vizų režimo supaprastinimo susitarimo ir Readmisijos susitarimo. 2014 m. gruodžio mėn. priimti derybiniai nurodymai dėl tokių susitarimų su Tunisu, tad ES yra pasirengusi 2015 m. pradėti derybas su šia šalimi.

Tačiau **nelegalios migracijos** srautai toliau didėjo – tokia bendra tendencija visų pirma buvo susijusi su politiniais pokyčiais pietinėse kaimynystės politikos šalyse nuo 2011 m. 2014 m. į ES atvyko daugiau kaip 277 000 nelegalių migrantų. Taip pat išaugo prekyba žmonėmis.

2014 m. Viduržemio jūroje žuvus žmonėms tapo galutinai aišku, kad ES drauge su pietinėmis šalimis partnerėmis ir kitomis pasaulio šalimis privalo koordinuoti politikos formavimą. EKP šalys partnerės – daugiausia nelegalios migracijos tranzito šalys, todėl į svarbias diskusijas pagal

Rabato procesą ES įtraukia ir kaimyninių šalių kaimynių, pavyzdžiui, Vakarų ir Centrinės Afrikos šalių, valdžios institucijas. Lapkričio mėn. pradėtas regioninis dialogas su šalimis, per kurias driekiasi Rytų Afrikos migracijos maršrutas (Chartumo procesas). Dauguma ES pietinių šalių partnerių neturi išsamių, tvarių teisinių ir administravimo sistemų šiai problemai spręsti. Nuo prieglobsčio prašytojų, nelegalių migrantų ir su prekyba žmonėmis susijusių srautų itin nukentėjo Libija, kurioje suprastėjo saugumo padėtis ir kilo konfliktų.

ES pagalba šiam regionui visų pirma siekta stiprinti šalių partnerių baudžiamosios justicijos sistemas, kad sustiprinus sienų kontrolę jos galėtų kovoti su kontrabanda ir prekyba žmonėmis. Tokia pagalba padarė teigiamą poveikį Maroke, Alžyre, Tunise ir Egipte. ES suteikė pagalbą ir Jordanijai, kad ši galėtų įvertinti migracijos poveikį, įskaitant pabėgėliams sudaromas sąlygas. Planuojama panašius vertinimus atlikti ir kitose regiono šalyse.

2.5. Finansinis bendradarbiavimas

Europos kaimynystės priemonė (ENI) – svarbiausia ES politikos prioritetų kaimynystės politikos šalyse įgyvendinimo priemonė. ENI 2014–2020 m. biudžetas – 15,4 mlrd. EUR. Pagal ENI užtikrinamas iš anksto žinomas ilgalaikis finansinis paketas, iš kurio remiami sutarti kiekvienos šalies reformų prioritetai. Šalys, kuriose vykdomos reikšmingos demokratinės reformos, taip pat gali pagal bendrąją programą gauti papildomą finansavimą, prilygstantį iki 10 proc. ENI vertės. Pagal ENI teikiama ir nemenka parama regioninėms ir tarpvalstybinėms iniciatyvoms. Vis svarbesnį vaidmenį atlieka pagal Kaimynystės investicinę priemonę (NIF) teikiamas ES ir tarptautinių finansų įstaigų bendras finansavimas.

Pagal Kaimynystės investicinę priemonę remiami energetikos ir transporto jungčių, kovos su klimato kaita, aplinkosaugos ir MVĮ projektai. **Išsamios ir visapusiškos laisvosios prekybos erdvės priemonė** parengta siekiant paremti įmonių prisitaikymą ir reorganizavimą bei padidinti galimybes naudotis susitarimų teikiama privalumais. ES siekia per NIF 2015–2017 m. sutelkti 150 mln. EUR vertės subsidijų, papildysiančių 1,5 mlrd. EUR vertės tarptautinių finansų įstaigų investicijas trijose šalyse – Gruzijoje, Moldovos Respublikoje ir Ukrainoje.

Pilietinės visuomenės finansavimas taip pat gerokai padidėjo. ES toliau rėmė pilietinę visuomenę įgyvendindama **Pilietinės visuomenės priemonę**, apimančią regioninį ir nacionalinį lygmenis ir padedančią stiprinti ir puoselėti pilietinės visuomenės vaidmenį su reformomis ir demokratiniiais pokyčiais susijusiuose procesuose.

Dabartinė dinamiška padėtis kaimynystės politikos šalyse reikalauja lankstaus požiūrio į planavimą ir įgyvendinimą ir ES naudojasi visomis turimomis lankstumo galimybėmis. Kad patenkintų krizės nulemtus Ukrainos poreikius ES veikė kaip niekad sparčiai ir skubos tvarka vykdė patvirtinimo procesus, derindama didelę Europos kaimynystės priemonės paramą,

makrofinansinę pagalbą ir „Paramos Ukrainai grupės“ techninę pagalbą. 2014 m. gruodžio mėn. įsteigtas ES **regioninis patikos fondas**, teiksiantis nuoseklią ir didelę regioninio masto pagalbą nuo Sirijos krizės nukentėjusioms šalims. Patikos fondo dėmesys bus sutelktas į dabartines prioritetines reikmes, tačiau ateityje, konfliktui pasibaigus, daugiau dėmesio bus galima skirti atstatymo reikmėms.

Tačiau Europos kaimynystės priemonė nėra nei tinkama, nei pakankama, kad būtų galima patenkinti visus poreikius, visų pirma kai dėl krizės padarinių skubiai prireikia didelio papildomo finansavimo. Todėl finansavimą pagal minėtą priemonę papildoma pagal kitas priemones – priemonę, kuria prisidedama prie stabilumo ir taikos (IcSP), ES humanitarinės pagalbos priemonę (ECHO) ar Europos demokratijos ir žmogaus teisių rėmimo priemonę (EIDHR) – teikiama parama. Atsižvelgiant į kintančią padėtį regione (kaip, pavyzdžiui, Sirijoje ir Ukrainoje) gali prireikti ieškoti papildomų lėšų pagal minėtas ar kitas priemones.

2.6. EKP – ne vien dvišalis bendradarbiavimas

Daugelis saugumo, ekonomikos ar socialinių problemų kaimynystės politikos šalyse yra tiesiogiai susijusios su menka regionine integracija. Regioninis bendradarbiavimas yra būtinas, jei norima išspręsti sudėtingas bendras ir koordinuoto atsako reikalaujančias problemas, kaip antai nelegalios migracijos, terorizmo ir nelegalios prekybos ginklais ar tarpvalstybinės taršos. Todėl regioninio bendradarbiavimo stiprinimas regione ir toliau lieka svarbiu EKP darbotvarkės punktu. Tai pasakytina tiek apie rytines EKP šalis, su kuriomis plėtojama Rytų partnerystė, tiek apie pietines šalis, kuriose vykdoma Partnerystė siekiant demokratijos ir bendros gerovės bei įgyvendinama Viduržemio jūros sąjunga.

Bendras politinis klimatas pietinėse kaimynystės politikos šalyse ir toliau buvo įtemptas ir tai neigiamai veikė regioninio bendradarbiavimo perspektyvą. Pietinės šalys partnerės toliau plėtojo dvišalius santykius su ES, tačiau pats regionas liko vienu prasčiausiai integruotų pasaulio regionų. Kai kuriose regiono šalyse toliau vyko rimtos politinės, ekonominės ir humanitarinės krizės, tęsėsi ginkluoti konfliktai ir gerokai sumažėjo saugumas. Paaiškėjo, kad tokiomis aplinkybėmis labai sunku įgyvendinti reformas ir regioninės integracijos projektus.

Kad sustabdytų galimą šalutinį Sirijos krizės poveikį ir su juo susijusį užsienio kovotojų reiškinių, ES ėmė aktyviau bendradarbiauti su pietiniais partneriais kovos su terorizmu srityje. 2014 m. kovo mėn. pradėtas pagal ENI finansuojamas kovos su terorizmu projektas su Arabų šalių partneriais, kurį įgyvendina JT Narkotikų kontrolės ir nusikalstamumo prevencijos biuras (UNODC) ir JT Kovos su terorizmu komiteto vykdomasis direktoratas (UNCTED), dalyvaujant ES institucijoms ir valstybėms narėms.

ES ir pietinės partnerės toliau siekė patenkinti itin svarbią glaudesnio bendradarbiavimo reikmę. Partneriai noriai dalyvavo regioninėje ES veikloje, visų pirma per Viduržemio jūros sąjungą ir

Arabų Valstybių Lygą. Toliau dėtos pastangos didinti ES bendradarbiavimą su Magribo šalimis ir su Islamo bendradarbiavimo organizacija.

Reikšmingos pažangos padaryta įtraukiant Rytų partnerystės šalis į AS/IVLPE iniciatyvas, be kita ko, apimančias didelių užmojų politinių, ekonominių ir socialinių reformų darbotvarkes. Keturių teminių Rytų partnerystės platformų darbo grupės ir toliau susitikdavo du kartus per metus, kad peržvelgtų ir aptartų būsimus ES ir Rytų partnerystės šalių politinio dialogo etapus. 2015 m. Rytų partnerystės aukščiausiojo lygio susitikime ketinama aptarti priimtų įsipareigojimų įgyvendinimą ir padarytą pažangą.

2014 m. Ukrainoje vykstant krizei ES inicijavo beprecedentes paramos programas, pagal kurias buvo padedama stabilizuoti Ukrainos ekonominę ir finansinę padėtį, įveikti pereinamąjį laikotarpį, skatinamos politinės ir ekonominės reformos ir remiamas integracinis vystymasis. Parama įvairiais būdais padidinta ir Moldovos Respublikai bei Gruzijai, atsižvelgiant į spaudimą, kurį joms teko patirti dėl sprendimo pasirašyti asociacijos susitarimus.

3. Išvada

Komisijos pirmininkas J.-C. Junckeris EKP peržiūrą laiko pirmųjų Komisijos kadencijos metų prioritetu.

Kovo 4 d. priimtame **bendrame konsultacijų dokumente** „Naujos Europos kaimynystės politikos link“ nustatyti svarbiausi klausimai ir problemos, šiuo metu rūpintys ES ir šalims partnerėms. Šiuo dokumentu pradamos išsamios konsultacijos dėl EKP ir suinteresuotieji subjektai kviečiami jose dalyvauti. Konsultacijų rezultatai bus paskelbti 2015 m. rudenį bendrame komunikate dėl atnaujintos EKP.